

Leerrede over 1 Samuël 1: 1 t/m 28, uitgesproken op Woensdagavond 21-6-1950 door ds. H. Hofman, evangeliedienaar

Zingen - Psalm 123: 1 en 2

Lezen - 1 Samuël 1

Voorrede.

Uit hetgeen wij zongen, verstaan wij weer, dat wij in menig opzicht zulke vreemde en verkeerde gedachten hebben omtrent de wegen en handelingen Godes. Want, iemand die in waarheid en oprechtheid God vreest en dient, die stellen wij ons toch voor als één, wie het wèl moet gaan. Dat is ook inderdaad zo, maar dan verstaan wij onder die welvaart nogal eens uitwendige voorspoed, en dat men dan op zulk een effen baan gaat, waarop niet de minste moeite, kwelling, verdriet of ellende wordt aangetroffen. Maar zó zijn die zaken niet!

Hoewel de Schriftuur er overvloedig van spreekt, moeten wij er steeds weer bijgebracht worden, hóe het is. Wat wij van de psalmdichter zongen, is toch geen geringe zaak! Want hij spreekt er over, zódanig onder God geknecht te zijn, dat hij net als een lijfeigene was. Oud-Testamentisch was het immers zo, dat een lijfeigene geen baas over zichzelf was, maar werd beheerd. Hij had een eigenaar die met hem kon doen wat hij wilde. Lag het in hun wil en zin, dan konden zij zo'n knecht of dienstmaagd verkopen. Daarom zag een dienstknecht op de hand zijns heren en was het oog van een dienstmaagd geslagen op haar vrouw; daar hing men geheel van af. Nu spreekt de psalmdichter er van, dat hij in díe zin en geest, Godes is, dus geheel Hem tot een eigendom, een onder God geknechte.

Als het van ons oordeel afhangt, dan zou het stellig zo zijn, dat het zulken hier toch goed behoort te gaan, zodat heel hun leven als een effen baan zou zijn. Maar in plaats van dát, komt er voor de dag:

Geef ons genâ, geef ons genâ, o HEER,
en red ons tot Uw eer;
wij zijn reeds moe van al de schamp're woorden,
die wij van smaders hoorden; ...

Hieruit bemerken wij dus, dat er grote nood en ellendigheid is, en dat onder Gods regering! Zijn Woord is toch wel waarheid, dat het hun, die Hem vrezen, zal wèlgaan?

Tòch is de weg die God houdt, zó! Is daar onbillijkheid in? Neen, in het allermintst niet. In de eerste plaats wil God, dat wij met al onze belangen en behoeften bij Hem aan de genadeneur, aan Hem gebonden zijn. Dat wij in de diepste, steile afhankelijkheid van Hem, dat hoge Wezen, alle verwachting buiten Hem zouden loslaten en prijsgeven.

Het zó zou zijn, dat die almachtige Jehova er op kan zien, dat er geheel aan Hem gebonden zijn, die zich als vrijwillig geven tot knechten en dienstmaagden, en dat niet alleen wanneer Hij hun weldoet, maar ook in nood, spot, lijden en ellende. Want het gaat wel gemakkelijk om God lief te hebben, te eren en te erkennen als alles voor de wind gaat, máár, als nu de tegenheden komen, hoe is het dàn? Bij de psalmdichter komt voor de dag, dat hij aan God hangt en aan Zijn genadetroon gebonden is, en dát wil God van ons zien.

Jozef vreesde God, maar welk een pad heeft hij niet gehad. Als wij die geschiedenis lezen dan zouden wij toch zeggen: "Ja, het is alsof er geen God in de hemel is, want àlles kan en mag zomaar."

Zelfs komt hij op een gegeven moment als een groot kwaaddoener in de gevangenis terecht. En niet zo maar voor een paar dagen, dat heeft jaren geduurd. Doch op het laatst lezen wij: "Tot de tijd toe, dat Zijn Woord kwam, heeft hem de rede des HEEREN doorlouterd."

Kruis en lijden is wel tegen ons vlees, maar het is toch zo'n goede zaak! Want het is voor ons als een uitzuiveringsproces, tot loslating van alles wat geen God en Jezus is. Want toen Jozef voor Farao stond, werkte er niet in zijn hart: "Het is toch wat! Daar zit nu die grote Farao met al zijn raadsheren en wijzen van Egypte, allemaal met de mond vol tanden."

Zijn zeggen is evenmin: "Mijn heer de koning, ik zal het u eens zeggen. Want, ó, de hemel is toch zo goed voor mij geweest. Ik ben wel veel in verdrukking geweest, maar ik heb toch zulke echte oefeningen en lessen gehad!" Neen, niets daarvan. Dat ruikt allemaal naar hoogmoed. Want toen de koning met de zaak voor de dag kwam en sprak: "Ik heb van u horen zeggen, dat als gij een droom hoort, gij hem uitlegt", dan is het antwoord van Jozef: "Het is buiten mij! God zal Farao's welstand aanzeggen." Die man had een les geleerd, hij was doorlouterd en dat was geschied door de rede des HEEREN, in een weg geheel tegen vlees en bloed in.

Dat hij nu als zulk een ootmoedige voor de dag komt: "Ik ben niets; het ligt helemaal buiten mij; het is een werk van God", daar heeft Jozef geen schade van gehad. Want, daar er niets van hem bij was, behoefde hij ook nergens zorg voor te hebben. Dat was punt één, waar hij gemak van had.

Het tweede was: omdat hij zodanig sprak, werd daardoor aangevoeld: "Die man handelt helemaal uit God, hij ligt er zelf helemaal buiten." Daarom was ook het zeggen van Farao, dat zijns gelijke in geheel Egypte niet te vinden was, en hij maakte hem tegelijk onderkoning.

En ten derde kon Jozef zeggen, dat God alles gedaan had, waaruit hij stellig heeft kunnen zingen: "Heilig zijn, o God, Uw wegen." Dat blijkt wel als later zijn broeders komen en hij zich bekend maakt, zeggende: "God heeft mij voor uw aangezicht heen gezonden, ... gij hebt mij herwaarts niet gezonden, maar God Zelf, Die mij tot Farao's vader gesteld heeft."

Ook, nadat hun vader Jakob gestorven is en zijn broers voor hem neervallen, zegt hij: "Vreest niet; want ben ik in de plaats van God? Gijlieden wel, gij hebt kwaad tegen mij gedacht; doch God heeft dat ten goede gedacht; opdat Hij deed gelijk het te dezen dage is, om een groot volk in het leven te behouden." Zo is dan de weg van God in het heiligdom, en gaat altijd door de diepte heen.

Als wij dan ook moeten kermen:

Geef ons genâ, geef ons genâ, o HEER,
en red ons tot Uw eer;
Wij zijn reeds moe van al de schamp're woorden,
die wij van smaders hoorden; ...

daar hebben de heiligen dan óók van geweten. Laten wij het dan oppakken, het oog op Hem slaan, en laat God dan maar eens handelen. Dan zal de uitkomst leren: "d'Allerhoogste maakt het goed; Na het zure geeft Hij 't zoet."

Tekst:

Wij vragen dan een wijle uw aandacht voor de geschiedenis, die ons zo-even gelezen werd uit het eerste boek van Samuël, het eerste hoofdstuk.

1 Daar was een man van Ramathaim-zofim, van het gebergte van Efraïm, wiens naam was Elkana, een zoon van Jerocham, den zoon van Elihu, den zoon van Tochu, den zoon van Zuf, een Efrathiet.

- 2 *En hij had twee vrouwen; de naam van de ene was Hanna, en de naam van de andere was Peninna. Peninna nu had kinderen, maar Hanna had geen kinderen.*
- 3 *Deze man nu ging opwaarts uit zijn stad van jaar tot jaar om te aanbidden, en om te offeren den HEERE der heirscharen te Silo; en aldaar waren priesters des HEEREN, Hofni, en Pinehas, de twee zonen van Eli.*
- 4 *En het geschiedde op dien dag, als Elkana offerde, zo gaf hij aan Peninna, zijn huisvrouw, en aan al haar zonen en haar dochteren, delen.*
- 5 *Maar aan Hanna gaf hij een aanzienlijk deel, want hij had Hanna lief; doch de HEERE had haar baarmoeder toegesloten.*
- 6 *En haar tegenpartijdige tergde haar ook met terging, om haar te vergrimmen, omdat de HEERE haar baarmoeder toegesloten had.*
- 7 *En alzo deed hij jaar op jaar; van dat zij opging tot het huis des HEEREN, zo tergde zij haar alzo; daarom weende zij en at niet.*
- 8 *Toen zeide Elkana, haar man: Hanna, waarom weent gij, en waarom eet gij niet, en waarom is uw hart kwalijk gesteld? Ben ik u niet beter dan tien zonen?*
- 9 *Toen stond Hanna op, nadat hij gegeten, en nadat hij gedronken had te Silo. En Eli, de priester, zat op een stoel bij een post van den tempel des HEEREN.*
- 10 *Zij dan viel bitterlijk bedroefd zijnde, zo bad zij tot den HEERE, en zij weende zeer.*
- 11 *En zij beloofde een gelofte, en zeide: HEERE der heirscharen, zo Gij eenmaal de ellende Uwer dienstmaagd aanziet, en mijner gedenkt, en Uw dienstmaagd niet vergeet, maar geeft aan Uw dienstmaagd een mannelijk zaad, zo zal ik dat den HEERE geven al de dagen zijns levens, en er zal geen scheermes op zijn hoofd komen.*
- 12 *Het geschiedde nu, als zij evenzeer bleef biddende voor het aangezicht des HEEREN, zo gaf Eli acht op haar mond.*
- 13 *Want Hanna sprak in haar hart; alleenlijk roerden zich haar lippen, maar haar stem werd niet gehoord; daarom hield Eli haar voor dronken.*
- 14 *En Eli zeide tot haar: Hoe lang zult gij u dronken aanstellen? Doe uw wijn van u.*
- 15 *Doch Hanna antwoordde en zeide: Neen, mijn heer! ik ben een vrouw, bezwaard van geest; ik heb noch wijn, noch sterken drank gedronken; maar ik heb mijn ziel uitgegoten voor het aangezicht des HEEREN.*
- 16 *Acht toch uw dienstmaagd niet voor een dochter Belials; want ik heb tot nu toe gesproken uit de veelheid van mijn gedachten en van mijn verdriet.*
- 17 *Toen antwoordde Eli en zeide: Ga heen in vrede, en de God Israëls zal uw bede geven, die gij van Hem gebeden hebt.*
- 18 *En zij zeide: Laat uw dienstmaagd genade vinden in uw ogen! Alzo ging die vrouw haars weegs; en zij at, en haar aangezicht was haar zodanig niet meer.*
- 19 *En zij stonden des morgens vroeg op, en zij aanbaden voor het aangezicht des HEEREN, en zij keerden weder, en kwamen tot hun huis te Rama. En Elkana bekende zijn huisvrouw Hanna, en de HEERE gedacht aan haar.*
- 20 *En het geschiedde, na verloop van dagen, dat Hanna bevrucht werd, en baarde een zoon, en zij noemde zijn naam Samuël: Want, zeide zij, ik heb hem van den HEERE gebeden.*
- 21 *En die man, Elkana toog op met zijn ganse huis, om den HEERE te offeren het jaarlijkse offer, en zijn gelofte.*
- 22 *Doch Hanna toog niet op; maar zij zeide tot haar man: Als de jongen gespeend is, dan zal ik hem brengen, dat hij voor het aangezicht des HEEREN verschijne, en blijve daar tot in eeuwigheid.*
- 23 *En Elkana, haar man, zeide tot haar: Doe, wat goed is in uw ogen; blijf, totdat gij hem zult gespeend hebben; de HEERE bevestigte naar Zijn woord! Alzo bleef de vrouw, en zoogde haar zoon, totdat zij hem speende.*

- 24 *Daarna, als zij hem gespeend had, bracht zij hem met zich opwaarts, met drie varren, en een efa meels, en een fles met wijn; en zij bracht hem in het huis des HEEREN te Silo; en het jongskens was zeer jong.*
- 25 *En zij slachtten een var; also brachten zij het kind tot Eli.*
- 26 *En zij zeide: Och, mijn heer! zo waarachtig als uw ziel leeft, mijn heer! Ik ben die vrouw, die hier bij u stond, om den HEERE te bidden.*
- 27 *Ik bad om dit kind, en de HEERE heeft mij mijn bede gegeven, die ik van Hem gebeden heb.*
- 28 *Daarom heb ik hem ook den HEERE overgegeven al de dagen, die hij wezen zal; hij is van den HEERE gebeden. En hij bad aldaar den HEERE aan.*

Leerrede.

Ik heb wel eens gelezen, dat deze bekende geschiedenis de eerste was die Luther uit de Bijbel gelezen had, en dat zij een diepe indruk op hem maakte, omdat hij verstond, dat God Zelf door het Woord tot hem sprak. Deze geschiedenis is niet alleen aangrijpend om de persoon Hanna en om het kind waar zij zo om gebeden had -- die ook bij uitnemendheid groot is geworden voor zijn volk en als knecht van God een vooraanstaande plaats heeft ingenomen -- maar inzonderheid, omdat in deze geschiedenis drie zaken of stukken op een heldere wijze op de voorgrond treden, namelijk: ellende, verlossing en dankbaarheid.

Wij behoeven niet bij de gehele geschiedenis stil te staan, want zij is ons bekend en ons zo-even in zijn geheel voorgelezen. Wij hebben gehoord, dat E'lkana uit Efraïm kwam en twee vrouwen had, Hanna en Peninna. Daar Peninna kinderen had, en Hanna niet, werd zij door Peninna getergd met een gedurige terging. Van alles heeft zij geprobeerd om Hanna leed en verdriet aan te doen, want het was toch in Israël een zeer grote schande als er geen kinderen geboren werden. God had onder de zeer vele zegeningen, die Hij Zijn volk toegezegd had, ook nog begrepen, dat hij de vrucht des buiks zou zegenen. Als er dus geen kinderen waren, dan werden zij aangekeken: "Hé, daar rust het oordeel van God op." Dan deelden zij niet in de zegen die God Zijn Volk had toegezegd. Zó was het dus bij Hanna! Zij was als een dode, een onvruchtbare. Haar leven werd geheel en al ingenomen door die éne zaak: onvruchtbaar, geen heil bij God, dus onder het oordeel van Hem. Wáártoe was zij in Israël?

Men zou zeggen: "Als zij nu een vrouw geweest was, die in zonde, in goddeloosheid leefde." Máár, dàt was ook het geval niet. Integendeel; Hanna was een vrouw die de HEERE vreesde.

Toentertijd moest al wat mannelijk was zich op de hoge feesten voor het aangezicht des HEEREN stellen. Wanneer E'lkana dan van jaar tot jaar opging naar het heiligdom, dat toen te Silo was, ging Hanna mede op, om daar voor het aangezicht des HEEREN neer te vallen, en al haar nood, armoede, ellende en behoefte uit te spreken, dus voor Zijn aangezicht te bidden. Dat bewijst dat zij in waarheid God zocht en vreesde, dat zij alle heil van Hèm verwachtte.

Hij was toch de almachtige God! Hij kon háár toch óók een zaad geven, zodat zij uit de schande kwam en niet langer behoefde te horen: "Geen heil bij God!", en kon zeggen te behoren onder degenen die gezegend werden! Maar ... jaar in, jaar uit, kon zij dat niet zeggen. Peninna werd gezegend en plaagde en tergde haar daar mee: "Ben je weer eens wezen bidden? Zeker nog wel wat gehad aan je opgang naar Silo, niet? Ja, zó gaat het nu met zulke mensen. Moet je eens kijken wat een flinke jongens of ik heb!"

De inhoud daarvan was: "Bid maar, zo hard als je kunt, want bij God is het zo gesteld: Hij handelt naar willekeur. Hij geeft het de Zijnen als in de slaap, en dan komt het er niet op aan, hoe men leeft. Want, aan wie de HEERE het geven wil, aan die geeft Hij het, en die Hij wil zegenen, die zegent Hij. Zó is het."

Dat zijn allemaal zaken waar men, als er geen vreze Gods in het hart werkt, niet het minste gevoel van heeft; men kan dan méépraten. Satan zegt die dingen óók. Maar als er vreze Gods is, dan doet dat zo geweldig pijn, want dan wordt God openlijk miskend, onteerd, omlaag gehaald, alsof Hij niet de Weldoener is over Zijn schepselen.

Er kan hier een hoop strijd, kruis en ellende zijn, maar als het eens uitgezocht en gewogen wordt in de weegschalen des heiligdoms, dan kan er wel eens weinig bij zijn voor God, daar het meer zou lopen over het "ik". Maar bij Hanna liep het wèl over God, want Hij werd daardoor beledigd en onteerd.

Als er van de vreze Gods is, al is alles liegende, dan kan men tòch niet van God geloven dat Hij de ontrouwe is, en kan men, in de grond van de ziel, niet verdragen dat God zo wordt voorgesteld. Dat ráákt hen. Maar wàt kan men daaraan doen? Men is dan als één, wiens oren niet meer horen, wat men zegge, kwaad of goed; wie de tegenrêen ontbreken, om te spreken, en die daarom zwijgen moet.

En wat doet Hanna nu zij zo geplaagd, ja getergd wordt? Doet zij zó: "Ja, Peninna kijkt zo nauw niet, en toch krijgt zij van God kinderen, dan zal ik ook maar een eindweg gaan leven, alles maar loslaten en mijn eigen leven maar leven, want als het de wil van God is, dan krijg ik tòch wel kinderen?"

Als een mens zichzelf leeft en godsdienstig wil zijn, ja, kijk eens, dat gaat heel gemakkelijk. Dan redeneert men als volgt: aan de wereld heb je niets, dus naar de kerk, en onder het volk enz.. Maar dan kan je er net zo gemakkelijk mee ophouden als je er mee begonnen bent. Doch, als er wat aan de binnenkant ligt, dan gáát dat niet.

Men mag uit moedeloosheid eens zeggen: "Ik zet er maar een punt achter, en ik ga maar weer mijn gewone leven, leven, want ik zie wel, dat er tòch niets van komen kan. Het schijnt dat ik iemand ben, die niet geschikt is om genade en aanneming bij God te krijgen." Dan mogen wij eens een poosje in moedeloosheid neerzitten, maar we kunnen dat niet volhouden en voor onze moedeloosheid worden wij bij God ook niet uitbetaald, want alles is de vrucht der zonde. Die moedeloosheid moeten wij dus weer afleggen, en oppakken waar wij in zitten. Er is geen andere weg.

Maar nu moeten wij er eens acht op geven, welk een eerbare vrouw Hanna geweest is. Zij zàt toch wel in de ellende; haar zat àlles tegen. Gij zult zeggen: "Ja, maar, hoor eens, er staat toch dat als E'lkana offerde, dan gaf hij aan Peninna en aan al haar zonen en dochteren, delen, maar aan Hanna gaf hij een aanzienlijk deel, want hij had haar lief." Hoewel zij dus een aanzienlijk deel kreeg, was het nòg of zij in haar hart gepriemd werd bij het zien dat de zonen en dochteren van Peninna ook delen kregen, want die hàd zij niet. Al wilde E'lkana alles goed maken, zeggende: "Hanna, waarom weent gij, en waarom eet gij niet, en waarom is uw hart kwalijk gesteld? Ben ik u niet beter dan tien zonen?" Daardoor veranderde er niets, daarmee had ze geen zoon.

Hoewel de zaken zo zijn, is Hanna zulk een eerbare, in de vreze Gods wandelende vrouw, dat zij alle smaad, spot en schande oppakt. Ondanks alle spot en smaad: "Haha, daar gáát ze weer met haar vroom gezicht! Zij heeft geen heil bij God!", gaat zij telkens weer op naar Silo. Dat is eerbaarheid voor het aangezicht van God. Want, heus, het is niet zo eerbaar, als wij gezeten in duisternis en in moedbenemende omstandigheden, onze natuur voet geven, en met satan gaan meepraten en ons laten meevoeren door datgene, dat voor ogen is, en dan - zelfs wel na vele bemoeienissen - bijvoorbeeld te zeggen: "Nou, ik behoef nergens meer op te rekenen." Bij degenen, die weten van gerechtvaardigd te zijn, komt het zelfs wel voor dat er gezegd wordt: "Ik geloof dat er bij mij nooit iets waar geweest is, want dàn zou het wel anders zijn; kijk maar eens hier- en dáárnaar." Dan lijkt het soms of zo iemand nogal oprecht is, ja! En een ander, die óók zo dwaas is, zegt: "Hij (of zij) kwam er éérlijk voor uit, en zei zoals het was."

Maar, hebben wij er wel eens bij bedacht, dat dit zo'n schande voor God is? Want het is onbetamelijk om zo te spreken, daarom leggen wij er de nadruk op, hoe eerbaar Hanna geweest is.

Al terge de Peninna haar nu met een gedurige terging, en al is het Hanna's deel geweest: "Met een doodsteek in mijn beenderen honen mij mijn wederpartijders, als zij de ganse dag tot mij zeggen: Waar is uw God?", dan is Hanna innerlijk zo geweest, om te zeggen: "O God! Gij zijt in de hemel, en Gij doet al wat U behaagt." Hanna is aan die God blijven hangen (je moet maar niet anders hebben!); en dáárvan staat: "Bedwing uw stem van geweene en uw ogen van tranen, want er is loon voor uw arbeid." Want: "De HEER toch slaat der mensen wegen gâ."

Om ons te kunnen dienen gaf Hij Zijn Zoon, Die rijk en troon verliet. Hij kwam in onze smaad en schande, in ons oordeel, om dat uit te brengen tot overwinning. Wàt heeft Christus niet gedaan om zondaren te kunnen vrijmaken en een thuis te bezorgen in het Vaderhuis? Hij heeft er Zich voor doodgeliefd aan het vloekhout des kruises waaraan Hij hing, in het: "Mijn God! Mijn God! Waarom hebt Gij Mij verlaten." Daar dan Christus onder onze zonde en in ons oordeel ging - en lijden onderworpen is geweest - past of betaamt het ons dan om onze mond open te doen en tegen Hem op te staan? Past het ons niet om te dragen, om het te torsen?

Hanna dééd het, en daardoor is het als het ware zó bij haar geworden als bij een kruik die voller en voller wordt. Want nu zij weer te Silo is, wordt de maat zó vol, zó vol, dat zij zich nederwerpt in het heiligdom voor het aangezicht Gods. Dáár (niets dan haar lippen bewogen zich) is het binnenste, buiten gekomen. Het éne was zó bij het andere gekomen van: lijden, nood, verdriet, schande, oneer, spot en smaad, dat er niets meer bij kon. En net als bij een kruik, waarvan de inhoud zodanig gist, dat de stop er ten laatste van af vliegt en heel de inhoud, klòk, klòk, voor de dag komt, zo heeft zij haar ziel, haar geest, uitgegoten voor het aangezicht des HEEREN.

Men zal zeggen: "Ja, dàt is nu nog eens oprecht voor de dag komen." Want, als wij alle duivelse dingen die satan inwerpt en al wat in ons verdorven brein opkomt, gaan uitspreken, dat is niet zo eerlijk en oprecht. God is in de hemel, en doet àl wat Hem behaagt; laten wij dan trachten onze tanden op elkander te houden, om niet enig kwaad gerucht van dat goede land voort te brengen, maar òppakken wat voorkomt. Dàt is betamend.

Hanna komt dus geheel voor de dag zoals zij, in haar grote nood, is: geheel op Hèm aangewezen. En wat gebeurde er toen? Nu, als een mens met zijn nood is, waar hij moet zijn, namelijk bij God, dan is God daaraan vast. Want Hij is barmhartig, genadig en groot van goedertierenheid en waarheid: "De nooddriftige zal niet voor altoos vergeten worden, noch de verwachting der ellendigen in eeuwigheid verloren zijn." Dat kàn niet missen.

Máár, daar zal satan, tot het laatst toe met àl wat hij kan, proberen om er tòch nog tussen te komen. Wie hij daarvoor gebruikt, dat geeft niet. Wie gebruikt hij hier bij Hanna?

Een wereldling of een nõg grotere vijand dan Peninna? Néén, satan gebruikte hier een kind Gods, iemand die het kwaad van zijn kinderen door de vingers zag omdat het zijn kinderen waren. Hij wist wel dat het niet goed ging met zijn kinderen, met het volk en hoe het heiligdom ontheilgd werd. Maar om zijn kinderen daarop rechtstreeks aan te spreken en handelend op te treden, dat hield hij voor het laatst, want: het waren zijn kinderen. Hij ziet daar een vrouw op de grond liggen, maar is zó vol met dingen waarvan hij wist dat die niet naar de reinheid des heiligdoms waren, dat hij denkt: dat is óók weer één van die slechte vrouwen.

Hij gaat er naar toe en zegt: "Hoe lang zult gij u dronken aanstellen? Doe uw wijn van u!" Want, dat was toch wel verschrikkelijk om zó in het heiligdom te zijn. Hanna kijkt op, en zegt wie zij is: "Ik ben een vrouw, bezwaard van geest, ik heb noch wijn, noch sterke drank gedronken; maar ik heb mijn ziel uitgegoten voor het aangezicht des HEEREN."

Nu gebeurt er bij die oude man wat, daar hij toch een begenadigde was.

Want, wat er bij hem aan de binnenkant was - al lag het ver weggezakt en onder de as - daar wordt, als bij een vuurtje, de as eens even weggeblazen. Die man heeft gevoeld dat zij een liefhebster des HEEREN was, die al haar hoop, verwachting en betrouwen op God had. Wat is nu zijn zeggen? "Ga heen in vrede, en de God Israëls zal uw bede geven, die gij van Hem gebeden hebt." Hij wil zeggen: "Kind, daar is God aan vast! Als gij geen andere uitweg weet, en de nood prangt u, daar is God aan vast! Dat kàn niet missen."

Dat geldt nòg voor àllen, die in de ellende, in nood en dood, met hun zonden, met hun verderf en verdriet, aan God blijven hangen. Laat dan de strijd nòg zo vinnig worden, laat het nòg zo benauwd worden, het vuur nòg zo heet gestookt, het einde is, dat God zal bewijzen: "Ziet, hier ben Ik", omdat hij de God van Zijn Woord is. Is er in onze vergadering wel iemand, die kan zeggen dat God een God is, Die zwijgt als wij Hem in waarheid nodig hebben? Heeft Hij al eens iemand laten staan of bedrogen uit laten komen? Dat kàn toch zeker niet!

Vanavond was ik nog even bij mevrouw van der Lee, in het ziekenhuis. Zij is ernstig ziek, maar al weken was haar zeggen, dat haar troost en onderstand was, dat Christus voor de overtreders gebeden had. Daar zij zo min was, vroeg ik haar, hoe het nú was. Toen kwam dat wéér voor de dag. Hoe komt dat? Wel, zij heeft niet meer dan: ik ben een zondares, een overtreedster. Er kunnen wel veel teksten bij een mens komen (en het is een mooie tekst!), maar: is men de zondaar, de overtreder? En dat is zij. Vandaar de kracht die zij er uit put. Toen zei ik: "Dan is dāt zeker je hoop, je geloof en ook je betrouwen." Daarop zij ze: "Ik hēb niet anders dan dāt; alléén Christus."

Dāt brengt het teweeg als wij vernedering aanpakken, dan komt Christus voor de dag. Ons gebed is op zichzelf genomen van alle waarde ontbloot, maar dan komt voor de dag de waarde van Zijn gebed. Want Hij is het, Die God altijd hoort en verhoort. Zo dan ook hier! Eli wéét, dat als zij niet naar links of rechts kijkt, als zij geheel en al op Hēm is aangewezen en zij haar ogen alleen naar bóven slaat, dáár is God aan vast.

Bij Hanna brengt het teweeg, daar zij zó heeft gelegen en héél haar ziel heeft ontlast, dat haar aangezicht geheel veranderd werd. Die bange nood, dat verdriet, die ellende zijn niet meer teruggekomen zoals die geweest waren. Zij was met haar zaken terecht gekomen, daar, waar zij zijn moest.

Een koude, dode, rechtzinnige belijder zegt dan: "Maar, daarmee is er nog niets veranderd!" Nu, wij moeten maar eens in grote nood en ellende zitten en als er dan aanraking is met onze Schepper en wij niet meer in die grote nood en ellende kunnen komen, hoewel de zaak als záák niet veranderd is, wat brengt dat dan al teweeg? Op z'n minst: "O God, ik kàn niet geloven dat Gij dat zó laat zitten." Daar kan wel zó'n kracht van uitgaan, dat zij zeggen: "Het is úitgesloten, het kàn zo niet blijven", wat dan temeer vrijmoedigheid geeft, om ons bij vernieuwing aan onze Schepper te verbinden en op Hem te zien als een knecht op zijn heer en als een dienstmaagd op haar vrouw. Nu kan het geloof nooit te veel verwachten, daarom:

Komt, reisgenoten, 't hoofd omhoog!
Voor hen, die 't heil des HEEREN wachten,
zijn bergen vlak en zeeën droog.

Die onvruchtbare heeft de gelegenheid gekregen een kind aan haar hart te drukken -- een kind dat zij Samuël noemde, want zei ze: "Ik heb hem van de HEERE gebeden" -- en te gaan doen waar zij zich in nood aan had verbonden. Want in die nood had zij zich aan God verbonden dat, als dāt wáár was, dat God háár verhoorde, dan zou dat kind niet voor haar zijn (niet: dat is er één van mij, zoals Peninna het deed), maar dan is dat voor U. Dan wijd ik hem U, o God, als Nazireeër, dan draag ik hem U op. Daartoe krijgt zij nu de gelegenheid.

Wenste zij, als God haar toebracht, ook Hem toe te brengen, kijk, dat is nu hetgeen God van ons wil. Want er kan veel gebeden worden, waarbij wij niets ontvangen, waarop toepasselijk is: "Gij bidt, en gij ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt, opdat gij het in uw wellusten doorbrengen zoudt."

Maar Hanna heeft niet gebeden om het in wellusten - in eigen zin - door te brengen: "Kijk eens, dat is een kind van mij; 'n flinke jongen hé? Jáá, Peninna hééft me geducht geplaagd en gesard, maar ik heb gebéden ... en kijk nú eens." Dàt ruikt naar "eigen", naar "ik", daar komt hoogmoed voor de dag.

Dat was er in het minst niet bij Hanna, want zij is in kruis en lijden uitgezuiverd, àlle "eigen" weg. Zij had gezegd: "Zo Gij eenmaal de ellende Uwer dienstmaagd aanziet, en mijner gedenkt, en uw dienstmaagd niet vergeet, maar geeft aan Uw dienstmaagd een mannelijk zaad, zo zal ik dat de HEERE geven al de dagen zijns levens, en er zal geen scheermes op zijn hoofd komen." Dan heb ik de bewijzen, dat ik door U gezegend ben en niet onder het oordeel lig maar onder Uw zegenende en bedauwende hand.

Zij krijgt de gelegenheid een Samuël aan haar hart te drukken en aan haar moederborst te leggen: "Mijn kind, ik heb je van God gebeden, maar aleer je geboren was, heb ik je al teruggegeven. Straks breng ik je in de tempel. Je bent God gewijd." Wàt zal die moeder met dat kleine kind geregeld hebben zitten praten: "Je bent voor Gød bestemd, mijn kind."

Daar hij dan aan de HEERE gewijd was, om voor het aangezicht des HEEREN te blijven, toog Hanna niet meer op, totdat zij hem te Silo kon laten, want in alle geval rustte de zorg op haar. E'lkana vond het goed en zei: "Doe wat goed is in uw ogen; blijf, totdat gij hem zult gespeend hebben; de HEERE bevestige maar Zijn Woord." Vast en zeker heeft Hanna, vanaf het begin dat er enige geestelijke vermogens bij Samuël openbaar kwamen, en hij haar ging verstaan er over gesproken voor Wie hij bestemd was - dat hij in het heiligdom mocht en Gode gewijd was - al de dagen zijns levens. Hélemaal voor God.

E'lkana ging dus jaarlijks op, en Hanna bleef thuis, totdat het kind vijf jaar was. Toen kon men hen, een Hanna, een Samuël en een E'lkana in dankbaarheid zien opgaan naar Silo. Zij brachten hem in het huis des HEEREN. E'lkana kon mede in die blijdschap gaan, want God zegende hem door die vrouw. Wat een dankbaar gezin ging daar op naar het heiligdom! Hanna kon nu voor de dag komen tegenover die oude man, Eli: "Weet u het nog? Och, mijn heer! Ik ben die vrouw, die hier bij u stond, om de HEERE te bidden. Ik bad om dit kind, en - kijk nu eens, het is ècht waar, God is de Waarmaker van Zijn Woord - de HEERE heeft mij mijn bede gegeven, die ik van Hem gebeden heb."

Gelijktijdig had zij nog wat meegenomen: drie varren, een efa meels en een fles wijn. Wat sluit dat in? Dat, al was er nu uitkomst, zij God evenzeer vreesde als voordien en zij Hem eerde naar Zijn wetten en inzettingen, door de offeranden aan te brengen die gebracht moesten worden als een Nazireeër gewijd werd.

Het was dus niet zó: "Ja, ik heb dat beloofd, en daarom: HEERE, hier is hij." Neen, neen. Zij wilde zuiver naar de wet doen, want zij wist hoe zij, in bange nood, aan dat kind gekomen was. Hij had haar uit haar schande gehaald, onder het oordeel, onder de vloek vandaan, en nu is er in haar hart dankbaarheid, zij wenst God volkomen de tiend te geven. Zo geeft dan het hart een goede rede op en wordt God gediend door Zijn dienen en geëerd uit Zijn eigen werk alsmede geliefd uit Zijn eigen handelingen. Dat is het ware, waarachtige leven.

Zo hebben zij met elkander Gode aanbeden. Samuël heeft daar, in het heiligdom, ook voor het eerst God aanbeden. En wanneer het moment van scheiden is aangebroken, dan is het niet zó, dat er een wenende moeder is: "Oh, mijn kind, mijn kind", en ook geen Samuël: "Moeder, moeder", noch een vader: "Ja, mijn hart is er als bij gebroken." Neen, er waren harten vervuld en bezet met dankbaarheid: "Wie is een God als Gij!"

Hanna heeft eerst moeten bekennen: "Onze God woont in de hemel, en doet al wat Hem behaagt", en nu is wéér voor de dag gekomen, dat Hij in daden heeft willen bewijzen, dat Hij de nooddruftigen en kleinen genaderijk wil zijn en goed. Daar hadden zij de bewijzen van. Is dat geen lieve God? Heus, Hij zal met de verzoeken de uitkomsten niet onthouden.

Voor mij en u geldt: vrees ik God? Pak ik op wat er voorkomt? Draag ik dat in alle eerbaarheid, en verbind ik mij aan God, mijn Schepper? Laat ik Hem heersen en regeren? Ben ik met mijn nood waar ik moet zijn: bij Hem? Dan zal de uitkomst alles verzoeten.

Wàt heeft díe vrouw alléén afgekropen en afgeworsteld. Mogelijk wist daar geen mens wat van dan alléén haar man. Peninna, die er iets van wist, heeft haar er om getergd. Maar: "Is (er) op het land een handvol koren, gekoesterd door de zon, 't zal op 't gebergt' geruis doen horen, gelijk de Libanon."

De naam van Samuël is niet slechts bekend geweest vanaf Dan tot Ber-Séba toe, maar ook de Filistijnen zijn er achter gekomen dat er een profeet in Israël was, een knecht van God. Want hij was een man, die als hij bad, de hemel ter beschikking was om de Filistijnen te verslaan. Dan had God àlles in de hand, zelfs de hagelstenen en het onweder. Daar zijn ze dus zelfs in het buitenland achter gekomen! Daarover moeten wij niet min denken! En dàt door zo'n bidster, zuchtster, zo'n tobster: "Geen heil bij God." Maar, dàt is de uitkomst geweest!

Wij zien dan ook nogal eens, dat, als de hel ergens zo fel op gebrand is, dat de uitkomst dan leert, dat er méér achter zit. Want, zoveel te harder de hel woedt, zoveel te meer redenen zijn er om het oog op God te slaan: "O God, zouden daar soms van de reine oogmerken Uwer Majesteit achter zitten, daar satan zo woedt en werkt?" Dat zien wij hier óók.

Laat dat dan tot onze troost en sterkte zijn. Laat ons uit deze geschiedenis leren, dat de vreze des HEEREN een schat is en dat God geen ledig toeschouwer is, dat Hij met vol loon uitbetaalt, dat Hij te Zijner tijd bewijst: "Ziet, hier ben Ik", dat beschaamd moeten wezen allen, die de afgoden eren, maar dat Hij Zijn Israël verlost met een eeuwige verlossing en hen niet beschaamd laat worden tot in alle eeuwigheid toe.

Dat dan de God van alle genade, Zijn Woord en leer heilige te onzer opwekking en tot onze troost, opdat wij de HEERE, onze God, vrezen in oprechtheid, zoals Hij dat van ons vraagt en vordert, en in dit ijdel leven Zijner Majesteits hand en goedheid mogen ervaren in Zijn daden, opdat, wanneer onze loopbaan geëindigd is, wij dit leven mogen besluiten met een Hallelujah, geloofd zij God. Amen.

Slotzang:

Psalm 135:3

God is groot; ik weet, dat Hij ...

Zegen.

Gaat voorts heen in vrede, en ontvangt de zegen des HEEREN:

De genade van onze Heere Jezus Christus, de liefde Gods des Vaders, en de troostvolle gemeenschap des Heiligen Geestes, zij en blijve met u allen. Amen.